

RAŠYTOJOS LAZDYNŲ PELĖDOS 2025 METŲ LITERATŪRINIŲ KŪRINIŲ KONKURSUI

Eseistinio tipo pasakojimas

Išlikimo šou: palikti sniegynuose

Akys markstosi prieš sniego draizganąs tirpdančią saulutę ir ilgesingai stabteli ties pilku šabakštynu – saulės sušildytame žemės lopinėlyje kalasi žalias daigelis... O namų prieangyje jau išsirikiavę sodo tepalai, sekatoriai ir kiti padargai pavydžiai stebi, kaip sodo pirštinės, užmaukšlintos ant rankų, kedena pavargusias tujas. Žiema baigiasi.

Pasitinkant pavasarį su jo ilgėjančiomis dienomis, su visokeriopos laisvės pojūčiu, norisi stabtelėti ir atsigręžti atgal – į visa savo jėga užgriuvusią žiemą, į didingą gamtos būvį, su kuriuo žmogus negali nei susitarti, nei jo apgauti, o tik pagarbiai susitaikyti ir dėkoti už gautas dovanas ir pamokas.

Pasaka sena – net mėnesio senumo. Bet ji visam gyvenimui įsirežė į atmintį ir bus sekama iš kartos į kartą, nes žiemos dar sugrįš, bet šios žiemos patirtys jau niekada. Daug dalykų mūsų vaikų vaikai jau nebesupras, bet klausysis kaip neįtikėtinos istorijos, nutikusios jų tėvams ir seneliams: seniai seniai buvo tokia žiema...

...kai sukaustyti karantino žmonės tyliai arba garsiai kentė užsidarę savo namuose, į žemę žiema privertė ilgai laukto sniego. O kurgi smagiai, jei ne gamtoje, pasiausti pusnynuose ir nučiuožti rogėmis nuo kalno? Susikrovę mantą išsikraustom į savo vienkiemį, kur neribojami kaukių visais plaučiais įkvepiame seniai patirtą žiemą, o nuo ekranų pavargusias akis ir sustingusius raumenis mankštiname braidydami jau sunkiai išbrendamais miško takeliais. Vakaraus mūru pečius surėmusios pušys saugo mūsų mažą, jaukaus židinio šildomą pasaulėlį.

Mėgstame pažiūrėti kokį išlikimo šou. Įdomu, kiek gali ištverti, kiek išmonės ir kūrybiškumo parodo komforto sąlygomis pripratęs gyventi žmogus. Labai greitai gamta padovanoja, o jokios žmogiškosios institucijos nesutrukdo išlikimo šou išbandyti patiems. Tik spėjame su vaikais aptarti, kodėl žmogui tokia svarbi ugnis, laužas, šiluma ir šviesa... ir dingsta elektra. Kaime atokiai nuo lūžtančių medžių įsitačiusi pastotė neatlaiko snygio, o mūsų išlikimo šou be elektros, interneto ir telefono ryšio, gėlo vandens iš gręžinio išsitęsia iki 5 parų.

Telefono ryšys vis dėlto veikia. Tereikia nubristi šimtą metrų ant kalnelio ir galima kartais netgi padoriai susišnekėti. Pirmas skambutis – pagalbos šauksmas, bet iš telefono atklysta mandagus patikininimas, kad per parą elektra bus atstatyta. Ką gi – romantiškoje žvakių šviesoje susirenka šeimynėlė prie stalo pažaisti. Nuostabi vaikystė – žaislai ne mediniai, tėvai ne geležiniai, vaikai džiūgauja, kad atsirado proga kartu pažaisti ir pasikalbėti.

Keleri metai buvo sausringi, todėl šulinyje vandens mažai. O ir tas nešvarus, nuo paties dugno nugriebtas – tinka tik į tualetą. „Vaikai, teks vaikščioti į lauko tualetą“, - naują veiklą šmaikštaudamas pristato tėtis. O sūnelis ir klausia: „Tėtuk, o lauko tualetas tai tas, kur vyrai rašo laišką ant sniego?“ Mums prajukus, patenkintas savo sąmoju priduria: „Sese... mes eisim sysiot ant sniego!“

Kitą dieną nieko naujo – pūga ta pati, nuo kalno naujienos tos pačios. Tik suskamba vėliau visą beelektrį laiką erzinantis leitmotyvas: „Mes jus labai suprantame...“ Pagalvoju:

grįžusi būtinai pasakysiu savo mokiniams, kad dirbdami įvairaus tipo operatoriais šitaip nekliedėtų. Sena tiesa: svetimo skausmo nebūna, o jo akivaizdoje tušti žodžiai nuskamba kaip patyčios. O kol gyvai papamokslauti negaliu, ant kalniuko lakstau perduoti žinių kolegėms – jų balsai iš telefono čiurlena kaip raminanti arbata: „Viską perduosim, laikykitės, žiūrėkit savęs“.

Savęs žiūrėti visai nesunku, kai veikia atmintis. Atmintis iš seniai užrakintų smegenų stalčiųų iškrapšto pamirštus įgūdžius – gal įgytus vaikystėje, o gal prieš tūkstančius metų... Taip didelis puodas virsta sniego-vandens rezervuaru, o namus šildančios krosnelės – puikiausia kaitlente ne tik išsivirti arbatai, bet ir skanauti karštus šefo pietus: vištienos arba kiaulienos troškinius.

Sutemsta. Į mišką pramogauti nebenubrisime, nes nesaugu. Pūga, o sniego privesta aukščiau kelių. Sūnelis nerimsta: „Dingo elektra. Ar aš dabar mirsiu?“ „Nemirsi, vaikiuk, tu ne telefonas“. Gryniausia tiesa – telefonai arti mirties. Reikia juos atgaivinti. Atgaivinti – štai ir nauja vakaro pramoga! Kol telefonai šiltai pūpsodami ant panelės užsiima mityba, mes, prasikapstę žaidimų aikštelę sniege, pasileidžiam trankios muzikos (velniop tą gamtos tylą – užkniso), vakarojam. Kas kepa sniego bandeles, kas kapoja malkas, o kas sodina nešvarias lėkštes į sniegą – tegul plaunasi, nes moteris – ne indaplovė.

Išaušta saulėtas ir ramus rytas. Nuo kanelio atskridusi žinia, kad mus supranta, jau nebestebina. Tik suprantu, kad strigom ilgam. Taigi gana čia „mandravot“ – susiieškau sniege lėkštes, geriau išplausiu, kaip senoliai plovė, nes dar prireiks. Pažvelgus į senkančius švurių rūbų resursus irgi ateina mintis, kad teks susiveikti ir improvizuotą skalbyklę. Atitirpdytame sniege mirksta kojinytės, o aš nuklystu į vaikystės prisiminimus. Kol vaikai neperžengę paauglystės slenksčio ir dar kartais girdi, ką sakau, pasinaudoju proga tais prisiminimais pasidalinti... Kai buvau labai maža, jūsų močiutė taip ir skalbdavo – rankomis. Vasarą mums, vaikams, būdavo smagiausia... mamytė prisikraudavo krepšius skalbinių ir su kiemo vaikais keliaudavome prie upės. Eidavom toli – per stadioną, nuriedėję nuo kalno brisdavom čirškiančia pieva iki vandens. Mes turškiame, o po pievą išsklaidyti džiūsta skalbiniai. Labai linksmai leisdavom vasaras prie upės. Net ir negalvojom, kad mamytei skalbti rankomis buvo sunku.

Ant kalniuko saulėtą dieną ne taip ir blogai. Galima išgirsti visokių juokingų istorijų. Žmonės kalba, kad šito krašto elektrą taisy trys elektrikai, o žmonėms stiprybės linki trisdešimt vadybininkų. Pasidaro dar aiškiau, kad „paliktus sniegynuose“ gelbėja tik filmuose. Ne dokumentiniuose, aišku. Dar ant kalniuko galima išgirsti kaimynės verksmą: „Vaikeli, telefonas sėda, kap aš dabar dukrai prisiskambysiu?“ Kaimynė gera moteriškė, per pūgas brido pas kitą kaimynę palesint vištukių, ba toj kojas suslaužius jau mėnesis kap nepaeina. Tai kap nepadėsi... Valio, ruošiamės į turistinį žygį. Paimsim telefoną pakrauti, nes mašiną tai tik mes turime, o tuo pačiu apžiūrėsime visą kaimynų šeimyną. Jau pusiaukelėj pasitinka šunelis Lordas, po kiemą šmirinėja Lordo žmona ir kelios katės, aptvare trepsi Liochos arklys, o tvartas... nei viename zoologijos sode tokių dalykų nebuvo. Keista ir įdomu. Bet geriausi varvekliai, tokie storuliai tįsta nuo stogų. Nusilauži – tikras kardas!

Vėlyvą vakarą mūru pečius suglaudusios pušys stebi, kaip linksmybėms nenusiteikusi šeima, suvirtusi į bendrą guolį, ruošia pamokas. Tema – knygnešių laikai. Pušys jaunos, jos nieko apie tuos knygnešius nei negirdėjo. O mes girdėjom daug, todėl daug galim papasakoti: kad ir per tokias pačias pūgas knygnešiai brido miškais ir slapta žmonėms gabeno lietuviškas

knygas. „O knygnešiai rašė laiškus ant sniego?“ – prunkščia vaikai. „Taip, kad reikėjo, žodį nešė, o kai norėjo, tai ir parašė“, – sako, obuoliai nuo obels netoli rieda. O dar Vaižgantas... o dar... besnūduriuodamas sūnelis dar spėja suregzti: „Kaip noriu į mokyklą... ten daug pertraukų ir pirmoj klasėj žiauriai mažai pamokų...“

Pagelbėti karantino metu gali tik savanoriai. Tai tie savanoriai ir atsiranda – susikrauname mantą, katę, paskutinį kartą savo globotinėms voverytėms vaikai nuneša riešutų ir po poros valandų jau burzgiame miško takeliais su draugų keturračiu. Vaikams pašėlusį pramoga, o tėvams palengvėjimas, kad viskas baigėsi.

Mieste kartais saugiau. Bet grįžtant namo ir stebint automobilių sangrūdą aikštelėje prie Sveikatingumo tako, pasidaro gaudu: žmonės veržiasi į gamtą, kad nors kiek atsipūstų nuo tų keturių sienų, pasijaustų laisvi. O mes ką tik palikom didingas erdves, nes tenka grįžti į civilizuotą pasaulį.

Akys markstosi prieš sniego draizgasas tirpdančią saulutę ir aš žinau, kad greitai pasuksime į savo vienkiemį. Kaip tik tada, kai miške sužibės žibutės...

Teksto ir nuotraukų autorė Santa Marcinkevičiūtė

● ○ REDMI NOTE 8T
○ ○ AI QUAD CAMERA

